

A TENGERPART

Társadalmi, közgazdasági és tengerészeti napilap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Riva Szápary, Adria-palota.
Telefon 224. szám.

Előfizetési ár:
Égész evre . . . 24 kor. Negyedévre . . . 6 kor.
Félévre . . . 12 kor. Egy óra . . . 2 kor.
Egyes szám ára 6 fillér.

HIRDETESEK
a kiadóhivatal mérsékelt áron számít.

Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 30 fillér.

LEGUJABB.

— Táviratok és telefon-hírek. —

Miniszterek a királynál.

Bécs, szept. 7. A király ma délelőtt 10 és fél órakor Zichy Aladár grófot, a személye körüli minisztert különkihallgatáson fogadta. Délután egy órakor Wekerle Sándor miniszterelnök jelent meg különkihallgatáson a királynál. Wekerle jelentést tett ő felségének a politikai helyzetről, a képviselőház megnyitására és a delegációknak Budapestre való összehívásáról.

Wekerle tanácskozásai.

Bécs, szept. 7. Wekerle Sándor miniszterelnök a királynál történt kihallgatása után Beck báró oszták miniszterelnököt kereste fel és hosszasan tanácskozott vele. Később a miniszterelnök Goluchowski gróf külügyminiszterrel és Pitreich közös hadügyminiszterrel is tanácskozott. E tanácskozásoknál a közös költségeloirányzat megállapításával és a delegációk egybehívásával összefüggő kérdések kerültek szóba. A delegációk egybehívásának idejét a legközelebb tartandó közös miniszteri értekezleten fogják megállapítani. Wekerle Sándor miniszterelnök délután öt órakor visszautazott Budapestre, ahol bevárja az osztrák miniszterelnök bejelentett látogatását.

Kossuth Ferenc hazautazása.

Budapest, szept. 7. Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter Herkulesfürdőről az e hó 12-én éjjel induló gyorsvonattal Budapestre érkezik. Kossuth szeptember 18-áig szándékozott Herkulesfürdön maradni és korábbi hazautazása a kiegyezési tárgyalások megkezdésével függ össze.

Zigány Árpád ügye.

Brassó, szept. 7. Császár vizsgálóbíró Zigány Árpád ellen zsarolás címén elrendelte a vizsgálatot, de megtagadta a vizsgálati fogság elrendelését. Az ügyész a vizsgálóbíró végzésének ama része ellen, amely a vizsgálati fogság elrendelését megtagadja, a vádtanácsához fellebezett. A büntetőtörvényszék vádtanácsa ma délben foglalkozott az ügyészség fellebezésével, amelyet elutasított és jóváhagyván a vizsgálóbíró végzését, elrendelte Zigány Árpád és Bloch Manó szabadon bocsátását. A vádtanács azzal okolja meg a szabadonbocsátást, hogy a vizsgálati fogság elrendelésére nem forog fenn semmiféle ok. Délután kihirdették

Zigány és Bloch előtt a vádtanács végzését és nyomban szabadon bocsátották őket.

A milánói kiállítás zsürije.

Milánó, szept. 7. Ma alakultak meg a kiállítás nemzetközi zsürijének egyes csoportjai. A magyarok 12 csoportban vannak képviselve és három csoportban alelnöki tisztet tartottak fenn számukra. Köztük van Eidlitz Húgó, az Adria tengerhajózási társaság igazgatója is. Az új magyar iparművészeti pavillon már elkészült. Most folynak a berendezési munkálatok és a pavillont még ebben a hóban megnyitják.

A petrozsényi bányász-sztrájk.

Petrozsény, szept. 7. A fősolgabíró által engedélyezett népgyűlést ma megtartották mintegy 4000 bányamunkás részvételével. A bányatulajdonosok ajánlatait a munkások visszautasították és a tárgyalásokat megszakították.

Az orosz forrongás.

Meghinsult merénylet.

Szent-Pétervár, szept. 7. Nikolajevics Miklós nagyherceg ellen tervezett merénylet miatt a rendőrség hat forradalmárt letartóztatott. Négynek közülök sikerült csodálatos módon megszökniök. A másik kettőnél megtalálták a villa tervrajzát, ahol a nagyherceg lakik és a katonai forradalmi párt által a nagyherceg ellen kimondott halálos ítélet másolatát.

Tömeges kivégzések.

Szent-Pétervár, szept. 7. Hivatalos kimutatás szerint a legutóbbi nyolcz nap alatt rögtönbiróságilag 665 embert lőttek agyon.

= A választók figyelmébe. A városi képviselőtestületi választásokra szóló választói névjegyzéket szeptember elsején függesztették ki a városházán. A netaláni felszólalásokat e naptól számított tíz napon belül kell megtenni. A városi tanács legkésőbb hat nap alatt határoz a bemutatott felszólalások ügyében és azonnal foganatosítja azokat a helyreigazításokat, amelyeket elfogadandónak ítélt. Ha a kért kiigazításnak helyt nem adnak, az illetőnek szabadságában áll három napon belül az állandó bizottságnál felszólalni, mely ez ügyben határoz. Ez ellen a határozat ellen 15 napon belül a közigazgatási bírósághoz lehet föllebezni, amely véglegesen dönt. — Jól teszi minden választópolgár, ha ellenőrzi a névjegyzéket, nehogy csorba essék választójogán. Minden választónak jogában van, bármely választójoggal bíró egyénnek a névjegyzékbe

való fölvetelét vagy bármely helytelenül fölvetett egyének törlesztését, ugyszintén a lajstromba becsuszott bármely hibának a kijavítását követelni.

= A kormány és a fumei rezolúció.

A budapesti „Politikai Értesítő” illetékes helyről kapott megbízás alapján jelenti: »A fumei tüntetések kapcsán és hálásabb tárgy hiányában egy napilap mai vezércikke foglalkozik a fumei rezolúcióval és jobb tudása és meggyőződése ellenére, tehát nyilvánvaló rosszindulattal úgy tünteti föl azt a rezolúciót, mint egy paktumot, »egy vérlázító kötet», amelyért a felelősség Polonyi Géza, Kossuth Ferenc és Apponyi Albert gróf minisztereket terheli, mint akik ezt a paktumot annak idején a magyar államiság rovására megkötötték a horvátokkal, illetve a magyar államiság rovására »örült ígéretekkel tettek» a horvátoknak. A lap okoskodása éppen olyan hamis, mint amilyen hamisak az állításai. Csak vissza kell emlékezni a következő faktumokra: amit bizonyos idő óta fumei rezolúció néven ismertünk, ez nem más, mint a horvátok és dalmaták bizonyos óhajainak összefoglalata. A horvátok és dalmaták önállóan foglalták pontozatokba ez óhajikat és tárgyalni kívánták azokat annak idején a magyar koalíció vezérőlbizottságával. Csakhogy erre soha sem került a sor. Mielőtt még bármely irányban és formában tárgyalásokra kerülhetett volna a sor, a Fejérváry-kormány február 19-én föloszlatta a magyar képviselőházat. Ennek következtében a képviselők elvesztvén mandátumaikat, a vezérőlbizottság egyik tagja sem bocsátkozhatott tárgyalásokba a fumei rezolúció szerzőivel és horvát meg dalmát támogatóival. Így tehát a fumei rezolúcióból nem lett soha se paktum, se »kötés», hanem megmaradt a horvát-dalmát aspirációk egyoldalú kifejezésének, amely nem bír senkire nézve sem kötelező erővel, tehát a magyar koalícióra nézve sem, a volt vezérőlbizottság tagjaira sem, s amelyért, valamint bizonyos következményeiért nem terheli, nem is terhelheti felelősség se Polonyi Gézát, se Kossuth Ferencet, se Apponyi Albert grótot. Ezek mind köztudomású tények, amelyeket most a lap tudva meghamisít.»

A tüntető utcza.

Fiume, szept. 7.

Fiumében már csillapodni kezdenek a legutóbbi események által felizgatott kedélyek s ma már az egész nap nyugodtan folyt le. Este fél tizkor azonban a Korzón nagyobb néptömeg gyűlt össze és egyszerre csak beverték az ott levő Leder Sztankó-féle cipőüzlet üvegczégtábláját. Erre zajongás keletkezett, mire nyomban kivonult egy szakasz rendőr és szétugrasztotta a tüntetőket. A rendőrség ezután, látva, hogy dolga nem akad, visszatért a rendőrségi épületbe.

A tömeg azonban csakhamar ismét összegyűlt a horvát olvasóköri, a Citaonica előtt. Az olvasóköri alatt levő »Tirolese» vendéglőben föllismertek egy horvát fiatalembert és tüstént meg is rohanták, hogy elverjék. A fenyegetett

fiatalembernek azonban sikerült a vendéglő hátsó aiján elmenekülnie.

Később a Hertmann-féle butorkereskedés előtt támadtak meg egy német fiatalembert, akit horvátnak tartottak. Útlegetni kezdtek, de midőn kijelentette, hogy ő nem horvát, hanem német, nyomban bántatlanul tovább engedték. Egy másik csapat a Grande-kávéház előtt fogott körül egy horvátot, akit szintén elverték.

Nagyobbmértű tüntetés ezután nem volt és 10 óra után a tömeg is lassankint szétesz-
lott.

A helybeli horvát lap, a „Novi List» szerkesztősege előtt ma egész nap és este is rendőrség őrködött. A szerkesztőség előtt ma nem volt semmiféle tüntetés és a lap holnap már ismét megjelenik.

A szerdán éjjel lövöldözésért letartóztatott öt szokolista felett már itélkezett a rendőrség. Egyiküket 14 napi elzárásra és 200 korona pénzbüntetésre, egy másikat 36 órai elzárásra és 100 koronára ítélték el, a többi hármat pedig 36—30 órai elzárással büntették meg.

A tegnap esti tünteté-eknél négy letartóztatás történt. Egy fiatalembert igazolás után szabadon bocsátottak.

Szusákon, a hatóságok szigorú intézkedése dacára, a múlt éjjel egy csapat garázdálkodó horvát megtámadott egy asszonyt, akitől egy kis dohány- és likörkereskedésből tartja fenn magát két éves gyermekével együtt. A szegény asszonyt, akit a környéken csak *Ade-laida* néven ismernek, éjjel a lakásán támadták meg, behatoltak a szobájába, ágyából ütlegek közt kihurczolták, 100 koronáról szóló takarékkönyvecskéjét és egy nagy üveg szeszest italt elraboltak, kis gyermekét pedig a vízbe akarták fojtani, amit azonban a künnálló tömeg józanabb része megakadályozott. A csendőrség később a garázdálkodók közül négyet letartóztatott és megtalálta náluk a takarékkönyvecskéjét is.

A mai nap folyamán Szusákon is csönd volt és este sem történt rendzavarás.

A Szusákon és környékén lakó olaszok és magyarság nagyrésze elhatározta, hogy a forrongó állapotok miatt átköltözködnék Fiuméba.

KÜLÖNFÉLE.

Lapunk legközelebbi száma Kisasszonynapjának ünnepe és a rákövetkező vasárnap miatt e hó 11-én, kedden reggel fog megjelenni.

— **A haditengerészeti akadémia új főorvosa.** A hadügyminisztérium *Valentin* Antal dr. sorhajóorvost a helybeli haditengerészeti akadémiához főorvossá nevezte ki.

— **Vásár.** Holnap, Kisasszonynapján Fiumében vásár lesz. A vásárra tegnap és ma sok idegen érkezett s az összes szállodák megteltek. A vásár alkalmából a hajóstársaságok különjáratakat indítanak a környékbeli kikötőkből Fiuméba.

— **A Fiumei Alpesi Klub kirándulása.** A Fiumei Alpesi Klub vasárnap kirándulást rendez az Orljak-csucsra, amely 1106 méter magas s hölgyek által is könnyen megmászható. A kirándulók reggel 5 óra 25 perczor vasuton indulnak el Abbázia-Mattuglira s onnan gyalog mennek a csucsra. A társasábon Gunén lesz s innen Sapiánéra mennek, ahonnan az éjjeli vonattal visszatérnek Fiuméba.

— **Olasz műkedvelő előadások a Fenice-szinkörben.** Holnap este a Fenice-szinkörben a trieszti „Circolo d'arte moderna» a Fenice-szinkörben műkedvelő előadást tart s ez alkalommal *Traversi* Camillo Antonának „I fanciulli» (A gyermekek) című drámáját fogják színre hozni. Vasárnap este pedig az

udinei „Società filarmonica friulana Citta Udine» fog műkedvelői előadást tartani, amelyen *Leitenberg* J. 3 felvonásos vigjátékát, az „Un lè poc e doi son masse» (Egy kevés, kettő sok) és az „El tabaro de Sior Isepo» velencei egy felvonásos bohózatot fogják előadni.

— **Hangverseny a Népkertben.** A városi zenekar vasárnap délután 5 órától kezdve hangversenyt tart a Népkertben.

— **Elmaradt kirándulás.** A Magyar-horvát tengeri gőzhajóstársaság közöli, hogy a Bescanuvába hirdetett Kisasszony-napi tengeri kirándulás előre nem látott körülmények miatt elmaradt.

— **A helyőrség gyakorlatai.** A helybeli 79. gyalogezred három zászlóalja október hó 1-én Otocsacra megy, ahol az ezredgyakorlatokat tartják. A helyőrség október hó 25-én tér vissza Fiuméba.

— **Az utolsó hajójárat Abbáziából Fiuméba.** A Magyar-horvát tengeri gőzhajóstársaság közöli, hogy holnap, szombaton Abbáziában tartandó ünnepek alkalmából az utolsó hajó Abbáziából Fiuméba esti 11 óra helyett féltilizenként indul.

— **Társas utazás Milánóba.** Az enyhe és kellemes őszi idő kiválóan alkalmas a milánói kiállítás meglátogatására, amiért is a Menetjegyiroda sikerült társasutazását szeptember 12-én megismétli. A résztvevők Milánóban négy, Velenczében és a szépségükről híres olasz tavakon egy-egy napot töltenek. A részvételi díj teljes ellátással, belépőjegyekkel, kocsikkal, vezetéssel stb. 260 korona. Részletes prospektust díjtalanul küld a Központi Menetjegyiroda (Budapest, Vigadó-tér 1. sz.)

— **Kirándulások a tengeren.** A Magyar-horvát tengeri gőzhajózási társaság e hó 8-án, vasárnap a következő tengeri kirándulásokat rendezi:

Ikaba és *Lovran*ba a *Sava* hajóval délután 3 órakor, érintve odamenet Voloszkát és Abbáziát. Visszajövet Lovranából 7 és 11 órából 7-15 órakor. Jegy ára oda és vissza 80 fillér.

Abbáziába a *Sirály* és *Stefánia* hajókkal felváltva d. e. 7, 8, 9, 10, 11 és déli 12 órakor, valamint délután 2, 3, 4, 5, 6, 7 és 8 1/2 órakor. Az utolsó hajó Abbáziából este 11 1/2 órakor indul. Menetár oda és vissza 1 korona 20 fillér személyenként.

Portoréba és *Buccariba* az *Abbazia* gőzessel két kirándulás és pedig d. e. 10 órakor és délután 3 órakor, érintve menet és esetleg jövet is Urinj kikötőjét. Indulás Buccariból vissza d. u. 1 órakor és este 7 órakor. Menetár oda és vissza személyenként 80 fillér.

— **Szállítások a haditengerészet részére.** A pólai haditengerészeti arzenál árlejtési hirdetményt tett közzé az 1907. évben szükségeltetendő anyagok szállítására. Az árlejtési hirdetmény a helybeli kereskedelmi és iparkörnél megtekinthető. Pályázni október hó 1-ig lehet.

— **Eltűnt uriaszony.** *Scarpa* Xavér tengerészeti hatósági hivatalnok neje, *Anarina*, tegnap reggel 8 órakor eltűnt férjének a Via Orti 4. száma alatt levő lakásáról. Az uriaszony 35 éves, alacsony termetű, gesztenyeszínű hajjal és eltűnésekor sötétkék ruhát viselt. Gyógyíthatatlan betegsége miatt az utóbbi időben nagyon buskomor volt. Aki tartózkodási helyéről tudomással bír, közölje azt *Scarpa* Xavérral.

— **Árlejtés.** A fiumei szabadterületet körülvevő vassodronykerítés és kapuinak 2553 koronával előirányzott javítására az augusztus 27-én tartott árlejtésen *Prankl* József (Fiume) 2746 korona 28 és *Altberger* Ignác, Fiume, 2399 korona 82 fillérral nyújtott be ajánlatot, miért is az utóbbi ajánlatát fogadták el.

— **Származási bizonyítvány Indiába irányított burgonya- és zöldségküldeményekre.** A Kereskedelmi és Ipar-kamara értesíti az érdekelt köröket, hogy az indiai hatóságok a kolorádóbogár pusztításainak megakadályozása végett elrendelték, hogy az odairányított burgonya- és egyéb zöldség-szállítványok származási és egészségi bizonyítvánnyal láttassanak el. E bizonyítványo-

kat ama törvényhatóság első tisztviselője állítja ki, melynek területéről e czikkek kivetelre kerülnek.

— **A Hamburg-Amerika Linie** igazgatótanácsa elhatározta, hogy egy legközelebbre összehívandó rendkívüli közgyűlésnek javaslatot fog tenni az alaptőkének 20 millió márkával való fölemelése iránt.

— **Nincs munkásfölvétel a dohánygyárban.** A dohánygyár igazgatósága közöli, hogy négy héttig nem vesznek fel új munkásnőt a dohánygyárba.

— **Lopás a börtönben.** *Burlovich* Mária cseléd a rendőrség börtönében együtt volt elzárva *Pillepich* Stefánia cseléddel. Midőn *Burlovich* a minap kiengedték a börtönből, ellopta társnőjének czipőjét. A lopást a rendőrség felfedezte s *Burlovich* Mária újól letartóztatva.

SPORT.

Nemzetközi uszóversenyek.

Holnap, Kisasszonynapján Abbáziában és holnapután, vasárnap Cantridán lesz nemzetközi uszóverseny. Az abbáziai versenyt a bécsi *Amatőr-Klub* rendezi. Ez lesz Abbáziában a tizenkettedik uszóverseny. A mérkőzésen, amely szombaton délután 4 órakor lesz az Angiolina-fürdőben, Magyarország, Ausztria és Németország legkiválóbb uszói fognak résztvenni. A verseny 15 számból áll s a nyertesek értékes díjakat fognak kapni. A verseny tartama alatt a fürdő zenekara játszik. Este fél kilenczkor a Stefánia-szállóban táncmulatsággal egybekötött bankett lesz s ez alkalommal fogják a díjakat is kiosztani.

Vasárnap a *Fiumei Atletikai Klub* tartja meg nemzetközi uszóversenyét a cantridai fürdőben. A verseny délután 3 és fél órakor kezdődik. A mérkőzés igen érdekesnek ígérkezik, mert résztvesznek benne az abbáziai versenyzők is. A nevezések, mint alább látható, nagyszámúak s a versenyen Magyarország és Ausztria legkiválóbb uszói fognak mérkőzni.

A *Fiumei Atletikai Klub* uszóversenyének programja a következő:

1. *Megnyitó verseny: 50 yard.* Csak oly uszók számára, akik nyílt versenyen még nem vettek részt. Az első ezüst, a második bronzérmes nyer.

Nevezések: 1. Korach Aladár F. A. K., 2. Szemere Sándor F. A. K., 3. Eidlitz János N. S. C. Qarnero, 4. Mezei István F. A. K., 5. Kastel Nándor B. E. A. C., 6. Klein József F. A. K., 7. Radó Béla F. A. K., 8. Mattersdorfer Ármán F. A. K.

2. *Hátország: 100 yard.* A győztes ezüstérmes, a második bronzérmes nyer.

Nevezések: 1. Hendl Kornél M. T. K., 2. Schwarz Bruno I. W. A. S. C. (Berlin), 3. Blau Henrik dr. W. A. C., 4. Diamant Miksa F. A. K., 5. Mayer Lipót W. A. C., 6. Kellner Ferencz I. W. A. S. C., 7. Fried Pál W. A. C., 8. Radó Béla F. A. K., 9. Freund G. W. A. C.

3. *Gyorsuszás: 100 yard.* Elsőnek ezüstérem, másodiknak bronzérem.

Nevezések: 1. Lengyel Lajos F. A. K., 2. Ifj. Rády Andor M. T. K., 3. Halmay Zoltán M. T. K., 4. Axel W. A. C., 5. Mayer Lipót W. A. C.

4. *Búváruszás.* Legfeljebb egy perc. Elsőnek ezüstérem, másodiknak bronzérem.

Nevezések: 1. Barber Ernő I. W. A. S. C., 2. Antony Gino dr. Fiume, 3. Duimich Henrik F. A. K.

5. *Cantridai nagy díj: 220 yard.* Elsőnek diszített ezüstérem és tiszteletdíj, másodiknak ezüstérem, harmadiknak bronzérem.

Nevezések: 1. Halmay Zoltán M. T. K., 2. Sheff Ottó W. A. C., 3. Axel W. A. C., 4. Lengyel Lajos F. A. K., 5. Mayer Lipót W. A. C., 6. Halász Lajos B. U. E., 7. Hajós Henrik M. T. K.

6. *Júnior-verseny: 100 yard.* Elsőnek ezüstérem, másodiknak bronzérem.

500.000 KORONA

hirdetésdíjat

fizetünk a

„TUDOR“

féle mügyémánt és drágakövekért.

Hihetetlen, hogy a Tudor-kövek feltalálója és tulajdonosai ily óriási összeget adnának ki, ha nem lennének meggyőződve, hogy találmányuk sokkal jobb és nagyobb értékkel bír, mint mindazon utánzott gyémántok, melyek ezideig elárusítottak.

„TUDOR“ gyémántokat viselni kell, hogy értéküket megismerhessük.

„TUDOR“ gyémántok FIUMÉBAN kizárólag csak

Destrini és Pasquali, Corso

vannak kiállítva és csak ott kaphatók.

Megismertetés
céljából a

„TUDOR“ gyémántok ára:
gyűrűk – fülbevalók
– brossok – gombok
– karperecek stb.
foglalva

8 korona.